

ПОПУЛЯРИЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ В ПОЛЬЩІ НА ПРИКЛАДІ ПРОЄКТУ “УКРАЇНА ПЕРЕД ЛИЦЕМ ВІЙНИ”

Мирослава Рудик¹

Щецинський університет

Щецин, Польща;

Львівський національний університет імені Івана Франка

Львів, Україна

ORCID: 0000-0003-3612-100X

POPULARISATION OF UKRAINIAN LITERATURE IN POLAND
ON THE EXAMPLE OF THE PROJECT “UKRAINE IN THE FACE OF WAR”

Myroslava Rudyk

University of Szczecin, Poland

Ivan Franko National University of Lviv, Ukraine

Abstract. The article examines how Ukrainian literature from the period of the 2022 Russian-Ukrainian war has been popularized, using the example of the Ukrainian Poetry Library project “Ukraine in the Face of War”. The study identifies the role that this type of literary work plays and considers whether it should be classified as high poetry. The activities of the “Pogranicze” Foundation in promoting contemporary Ukrainian literature through the translation and publication of four poetry collection series, each containing 10 books by individual authors, have been examined. Unfortunately, the books by Maksym Kryvtsov and Viktoria Amelina were published posthumously. It is also shown that the popularization of Ukrainian literature is taking place through author meetings, book presentations, participation in literary contests and festivals, and the creation of a shared cultural space between Polish and Ukrainian writers. Examples of individual authors’ texts that demonstrate new trends in poetry creation are also provided. It is shown that war-period literature is not only a documentation of the tragic events of our time but also a broad cultural backdrop that fosters unity around important humanitarian issues facing humanity.

Keywords: Ukrainian literature, war, poetry, translation, Poland

ВСТУП

Війна, на жаль, впливає на всі сфери людського життя і література у цьому не є винятком. Ворог не лише нищить культурні пам’ятки, му-

¹ dr Myroslava Rudyk, Institute of Literature and New Media, University of Szczecin.
E-mail: rudyk_miroslava@ukr.net

зеї, театри, храми, а й самих митців. Унаслідок російської агресії загинули талановиті українські письменники: Володимир Вакуленко, Максим Кривцов, Вікторія Амеліна. У кожного з них своя трагічна історія смерті, але вони стали безсмертними завдяки увіковіченню їх пам'яті через творчість, через книгу...

Метою нашого дослідження є показати активізацію літературної творчості у воєнний час, як в Україні, так і в Польщі. Продемонструвати творчу емпатію поляків через популяризацію української літератури. Для реалізації своєї мети ми обрали діяльність організації “Пограниччя” та їхній проєкт “Україна перед лицем війни”, який вважаємо яскравим прикладом такого типу діяльності, хоч у свою чергу розуміємо ширше тло культурної співпраці Польщі та України у площині популяризації літератури. Вважаємо, дослідження популяризації української літератури в Польщі на прикладі проєкту “Україна перед лицем війни” буде маленькою цеглинкою у розробці важливої теми репрезентації української літератури на воєнну тематику в Польщі.

ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ ДО ТЕМИ

Від початку повномасштабної війни Росії проти України 2022р. з'явилося багато польськомовної літератури про війну в Україні: починаючи від оперативних репортажів з місця воєнних дій, як наприклад: *Репортаж з України*² (*Reportaż z Ukrainy*) Якуба Мацеєвського, *Війна і мир. Українська трагедія, російські злочини, польська допомога*³ (*Wojna i pokój. Ukraińska tragedia, rosyjskie zbrodnie, polska pomoc*) збірна праця журналістів “Gazeta Wyborcza”, *Опір. Українці проти російського вторгнення*⁴ (*Opór. Ukraińcy wobec rosyjskiej inwazji*) Павела Пенньонжека та багато-багато інших перекладів українських авторів та спільних польсько-українських проєктів. “Репортажі, інтерв'ю і дослідження – книжки, які допоможуть краще зрозуміти передумови, перебіг та наслідки повномасштабної російської війни в Україні”⁵ – так окреслює цю групу джерел журналістка Олена Руда на інтернет-сторінці Culture.pl.

² J. Maciejewski, *Reportaż z Ukrainy*, Kraków 2022.

³ *Wojna i pokój. Ukraińska tragedia, rosyjskie zbrodnie, polska pomoc*, ред. P. Głuchowski, Warszawa 2022.

⁴ P. Pieniążek, *Opór. Ukraińcy wobec rosyjskiej inwazji*, Warszawa 2023.

⁵ О. Руда, *Бог не покинув Україну: 10 новинок від польських авторів про російсько-українську війну*, “Culture.pl” 2023, 24 серпня, [Інтернет-посилання:] <https://culture.pl/ua/stattia/boh-ne-pokynuv-ukrayinu-10-novynok-vid-polskykh-avtoriv-pro-rosiysko-ukrayinsku-viynu> [відчитано: 2.12.2024].

Іншу групу літератури про війну в Україні складає перекладна література. Адже, “вибух відкритої російсько-української війни та раптове зростання інтересу до України спричинилося до того, що роль літератури та людей, які займаються перекладом, стала винятково важливою”⁶. Яскравим прикладом польських перекладів українських видань можна назвати книгу-інтерв’ю Кшиштоф Томасік *Bóg nie opuścił Ukrainy*⁷ (*Бог не покинув України*) чи книгу Сергія Жадана *W mieście wojna*⁸ (*В місті війна*).

Роль перекладної літератури важко переоцінити, бо саме в такий спосіб можна наблизити і популяризувати українську літературу серед польських читачів. Серед польських перекладачів варто згадати імена Богдана Задури, Анети Камінської, Катажини Котинської, Міхала Петрика та ін. Власне названі автори причинилися і до перекладу поетичної творчості в час війни. Перекладач Б. Задура, добре знаний своїми численними перекладами українських творів, зокрема Дмитра Павличка, Юрія Андруховича, Юрка Іздрика та багатьох інших, представив польському читачеві чотири томи із серії “Бібліотека поезії України” у видавництві “Пограниччя”. Він є одним з найпопулярніших перекладачів української літератури в Польщі, який через майстерність перекладу популяризує українську літературу в Польщі. “Протягом трьох років шестеро польських перекладачів були номіновані на українську Drahomán Prize, яку присуджують людям, «які відкривають світу українську літературу, а отже, справжню Україну, відтворену в текстах її письменників»”⁹.

Третю групу літератури про війну складає дослідницька література. Наука за своєю природою шукає відповіді на нагальні питання, прагне розв’язати проблеми. Це ж стосується і ролі творчості у період війни. “Війна породила багато сюжетів, але вони не унікальні і не нові. Завдання письменників – працювати з формою, показати цей сюжет таким чином, щоб аудиторія сприйняла його так, як хоче письменник”¹⁰.

Як справедливо зауважує Ярослав Поліщук: “Завдання ж мистецтва війни – облагороджувати таку дегуманізацію людини, виправдовувати її як вимушену й тимчасову. Зміщення естетики від прекрасного до потворного й жахливого в цьому випадку виглядає по-своєму вмотивова-

⁶ М. Пьотровський, *Перекладачі української літератури у Польщі війну*, “Culture. pl” 2023, 30 жовтня, [Інтернет-посилання:] <https://culture.pl/ua/stattia/perekladachi-ukrayinskoji-literatury-u-polshchi> [відчитано: 4.12.2024].

⁷ К. Tomasik, *Bóg nie opuścił Ukrainy. Rozmowa z arcybiskupem Światosławem Szewczukiem*, Kraków 2023.

⁸ S. Żadan, *W mieście wojna*, пер. М. Petryk, Wołowiec 2024.

⁹ М. Пьотровський, *Перекладачі української літератури у Польщі війну*, цит.тпраця.

¹⁰ Є. Сівец, «Тепер навіть у наших снах пахне горілим». Як писати про війну, MediaLab, 24 вересня 2016, [Інтернет-посилання:] <http://medialab.online/news/i-navit-u-snah-pahne-gorily-m-yak-py-saty-pro-vijnu/> [відчитано: 4.12.2024].

ним (хоч як це цинічно може звучати), однак від того воно не перестає бути контroversійним”¹¹.

Наталія Ткачук про літературу в час війни пише так: “Українська література в умовах війни схожа на фотографа, який з вікна автомобіля, що рухається, ловить моменти краєвидів, бо на разі це тільки фрагменти. Коли ж фотограф добереться до цілі, заплативши якнайменшу криваву ціну, краєвиди перестануть бігти, застигнувши в безруху, тоді на певно вдасться його зобразити цілісно, у повному плані”¹².

Наукова думка у сфері літературознавства у час війни виражена у багатьох аспектах і часто виходить поза рамки самої літератури і досліджуваного періоду, апелюючи до попередніх воєн і минулого досвіду, відкриваючи теж специфіку перцепції, особливості перекладу та популяризацію літератури окремими персоналіями. До прикладу, важливою є праця *Поняття «травми» і «пам'яті»* Анатолія Денисенка¹³ чи Людмили Сірик *Юзеф Лободовський – популяризатор національної української літератури*¹⁴. Широке дослідницьке поле літератури і її функцій в час війни теж пояснює поява праць, які документують війну, вивчають її з історичної ретроспективи чи з погляду багатостолітніх міждержавних відносин. Наприклад, книга Оксани Забужко *Najdłuższa podróż (Найдовша подорож)*¹⁵.

Відповіддю на війну було звернення польських українців під промовистою назвою *Зупинімо війну!*¹⁶, яке згуртувало поціновувачів української культури, літератури та історії. Всі ці матеріали слугують кращому розумінню розвитку літератури воєнного періоду. Ми ж у своєму дослідженні зосереджуємо увагу на поетичній творчості, викликаній трагічними подіями війни і популяризації української літератури на теренах Польщі.

¹¹ Я. Поліщук, *Зобразити війну*, “Pomiedzy” 2017, № 3, с. 31.

¹² N. Tkaczuk, *Literatura ukraińska wobec wojny*, “Twórczość” 2022, № 6, [Інтернет-посилання:] <https://tworczość.com.pl/artukul/literatura-ukrainska-wobec-wojny/> [відчитано: 4.12.2024].

¹³ А. Денисенко, *Поняття «травми» і «пам'яті» в роботі В. Г. Зебальда*, “Богословські роздуми” 2023, № 21(2).

¹⁴ Л. Сірик, *Юзеф Лободовський – популяризатор національної української літератури*, “ТЕКА Komisji Polsko-Ukraińskich Związków Kulturowych” 2020, т. 6, № 14, с. 15–29, [Інтернет-посилання:] <https://czasopisma.kul.pl/index.php/teka/article/view/11883> [відчитано: 4.12.2024].

¹⁵ O. Zabuzko, *Najdłuższa podróż*, Warszawa 2023.

¹⁶ *Зупинімо війну! Заява польських українців*, “Studia Ukrainica Posnaniensia” 2022, т. 10, № 1, с. 19.

ПОЕТИЧНА ТВОРЧІСТЬ ЯК ВІДПОВІДЬ НА ВІЙНУ

Одною з перших реакцій на це насильство стала творчість польського письменника Кшиштофа Чижевського – голови організації “Пограниччя”, який у вірші *Łza klauna* (Сльоза клоуна) висловив глибокий смуток і співчуття до страждань українського народу. Цей твір, перекладений на понад десять мов, став символом міжнародної підтримки та нагальною необхідністю дати голос тим, хто переживає біль війни. Відтак з’явилася ідея поетичної серії “Україна перед лицем війни”, яка мала на меті не лише підтримати українських авторів, показати активну творчу працю у час війни, а й привернути увагу до українського питання. Література стала чимось більшим як мистецтво, естетикою слова – вона стала майданчиком документування людських доль, переживань, незворотніх трагедій.

Польська письменниця і перекладачка української поезії Анета Камінська, яка є авторкою антології, де багато віршів присвячено боротьбі українців із російською агресією відреагувала на війну віршем *Otżę...* (*a więc...*), де в одному з фрагментів є така строфа:

я, мов автомат,
борюся поезією з імперією зла,
стріляю віршами,
назавжди
вільними...¹⁷.

Видані поетичні збірки авторки з промовистою назвою *Pokój z widokiem na wojnę*¹⁸ (*Мир з видом на війну*, 2024) у 2023 і 2024 рр. є виявом співчуття, емпатії до українського народу та незвичним осмисленням війни через поетичне слово.

“У культурі, де її підґрунтям є домінанта написаного чи друкованого слова, література є найважливішою сферою мистецтва. Публікована у книгах і газетах займає своє почесне місце не лише серед своїх шанувальників. Має загальний престиж і визнана усіма чи більшістю, хоч у полі її впливу таки перебуває меншість”¹⁹. Як справедливо зазначає дослідниця Мирослава Олдаковська-Куфльова, що саме першими серед плеяди митців відреагували на російську агресію поети, що має подвійне обґрунтування. Лірика частіше, ніж епос чи драма, стає свідченням

¹⁷ *Poeci i poetki z Polski o wojnie* [в:] “Wizje” 2022, 6 березня, [Інтернет-посилання:] <https://magazynwizje.pl/aktualnik/polscy-poeci-i-poetki-o-wojnie/> [відчитано: 21.10.2024].

¹⁸ A. Kamińska, *Pokój z widokiem na wojnę* 2, Brzeg 2024.

¹⁹ M. Hopfänder *Wizerunek literatury w kulturze werbalnej i przesłanki zmiany*, [в:] *Dziennikarstwo a literatura w XX i XXI wieku*, ред. K. Wojna-Zmorzyński, W. Furman, J. Snopek, Warszawa 2011, с. 13.

внутрішніх станів, зокрема емоцій творців²⁰. Чимало польських авторів прагнули передати трагізм війни, її нечувані звірства, ставши у такий спосіб щоденником сучасної історії, що документує, відкладає на рівні пам'яті емоцій події, які світ не має права забути.

В одному з інтерв'ю на сторінках польського видання “Więź” (“Зв’язок”) А. Камінська стверджує: “Прислів’я каже, що коли гримять гармати, то музи мовчать, але мені здається, що це не зовсім влучний вислів. Адже поезія є справжнім щоденником воєнного досвіду”²¹. Це інтерв'ю присвячене спомину про українську поетку Вікторію Амеліну, яка внаслідок обстрілу трагічно загинула у Харкові. Власне польська авторка переклала вірші Вікторії, які світ побачив вже у книзі посмертно. Польська письменниця називає поезію волонтеркою у час війни. Це твердження вважаємо справедливим, адже поетична творчість в умовах складного воєнного часу дещо втрачає висоту свого польоту, естетику та красу слів, а несе більш складне емоційне навантаження, що часто не удохотворює життя, а навпаки, наче ріже по живому, відкриває такі болючі для суспільства рани, слово, мов постріл, цілить в голову, у свідомість, у думки, де залишається тією кулею, яку неможливо виийняти, треба з цим жити, неможливо позбутись цієї травми. Поезія стає відповіддю на агресію. У час війни поетична творчість починає виконувати зовсім інші функції, використовує інші мовні засоби, стає більш приземленою, прагматичною...

*Не поезія
Я не пишу поезію
Я прозаїк
Просто реальність війни
з'їдає пунктуацію
зв'язність сюжету
зв'язність
з'їдає
Наче у мову
влучив снаряд²²...*

Цей фрагмент з вірша В. Амеліної *Не поезія* дуже добре ілюструє стан поетичної творчості і стан душі поета у час війни.

²⁰ M. Ołdakowska-Kuflowa, *Wojna Rosji przeciw Ukrainie w wierszach polskich poetów*, „TEKA Komisji Polsko-Ukraińskich Związków Kulturowych” 2023, т. 6, № 18, [Інтернет-посилання:] <https://czasopisma.kul.pl/index.php/teka/article/view/16569/14698> [відчитано: 24.10.2024].

²¹ A. Kamińska *Poezja jest wolontariuszką w Charkowie. Rozmowa o Wiktorii Amelinie*, “Więź” 2023, [Інтернет-посилання:] <https://wiesz.pl/2023/07/09/poezja-jest-wolontariuszka-w-charkowie-rozmowa-o-wiktorii-amelinie/> [відчитано: 20.10.2024].

²² В. Амеліна. *Свідчення*. Бібліотека української поезії. Перед лицем війни. Вип. 4.

Молодий український поет і військовий Артур Дронь навпаки підкреслює потребу інакшості творення поезії під час війни:

Мені вчувається великий дисонанс, коли вірші про війну пишуть красивими, технічно довершеними, вишуканими, з багатьма метафорами тощо. Я не сприймаю зараз таку поезію. Як на мене, поезія воєнного контексту має бути некрасива, не переповнена вишуканими образами і художніми прийомами. Вона має бути пряма, гостра і сильна. Економна. Часто недовомлена²³.

Таким чином помічаємо суттєву зміну в парадигмі трактування поезії і її ролі саме в час війни, де змінюються підходи до її творення і сприйняття аудиторією, змінюються її функції і сутність, що стає новим явищем і тенденцією у літературі нашого воєнного часу.

ЛІТЕРАТУРА – ПЛОЩИНА КУЛЬТУРНОГО ДІАЛОГУ

Війна стала не лише трагедією, але й каталізатором для культурного діалогу, у якому українські письменники відіграють важливу роль, представляючи на міжнародній арені як свої твори, так і національну ідентичність через призму болючих історичних подій. Переклади українських поетів на польську мову, а також навпаки, польських поетів на українську, мали на меті не лише показати літературну чутливість до війни, але й надати реальну фінансову підтримку, адже різного року літературні акції теж мали на меті залучити кошти для допомоги військовим і воєнним біженцям.

Для українських авторів війна стала центральною темою, надаючи нових сенсів і вимірів їхнім творам. У Польщі, як сусідній країні, яка підтримує Україну на політичному та гуманітарному рівнях, культурний обмін активізувався особливо помітно. Літературні фестивалі, виставки та проєкти на зразок “Україна перед лицем війни” стали платформами, через які польські читачі та інтелектуали отримали доступ до нових українських творів, безпосередньо пов’язаних з реаліями війни.

Війна не тільки змінила тематику українських літературних текстів, але й сприяла розширенню інтересу до української культури загалом. Польські видавництва, перекладачі та культурні інституції почали більше звертати увагу на українських авторів, зокрема тих, чиї твори осмислюють трагічні події війни. Це, наче стало першоджерелом отримання інформації, не обмежуючись лише оперативною інформацією з мас-медіа,

²³ M. Rudyk *O poezji w czasie wojny – wywiad z Arturem Droniem*, “Nius Radio” 2023, 13 листопада, [Інтернет-посилання:] <https://niusradio.pl/77-wywiady/2393-o-poezji-w-czasie-wojny-wywiad-z-arturem-droniem> [відчитано: 27.10.2024].

де переважно були сухі факти, оцінки воєнної ситуації і статистика. Поезія надала ширший контекст до інформування, де за кожним віршем стоїть не збірний образ жертв війни, поранених, загинув, закатованих.... А конкретна життєва історія – це поламана доля, вбита мрія. Історія, яка не залишає байдужим, в'їдається в пам'ять яскравим і водночас трагічним образом, який слугує відбитком картин війни в Україні. Цим фактом теж можна пояснити зростання такого типу літератури і попит на неї у суспільстві, адже навколо літературна публіка вразлива до емоцій і це теж своєрідна відповідь на її потреби.

У першу фазу війни українські письменники взяли на себе більшу місію. Вони не лише були авторами зі здобутою вже славою, літературним багажем і важливим доробком. Час війни змусив їх бути лідерами думок, до яких прислухаються, яких цитують. Часто українські письменники за кордоном були амбасадорами України. Їх впізнаваність, авторитет, широке коло знайомств допомагало в утвердженні позицій щодо України, спонукало до включення у допомогу Україні чи-то гуманітарну, чи-то культурну у справі популяризації української проблематики, поширення позитивних наративів та виробленню громадської думки щодо українського питання за кордоном.

Отож до 2014 року Україна вже могла похвалитися, я б сказала, пристойним набором сучасних письменників, представлених на міжнародному рівні, якими могла би похвалитися будь-яка незалежна країна: Курков, Жадан, Забужко (перепрошую), Андрухович у Центральній та Східній Європі. Але – enough is enough, достатньо – це достатньо. Іноземні журналісти вже знали, до кого телефонувати, якщо їм потрібен коментар про щось на тему України. Ці письменники, можливо, не були найбільш купованими авторами на європейських книжкових ринках, але принаймні з'явилися певні голоси²⁴.

– зауважує Оксана Забужко. А книга письменниці *Найдовша подорож*²⁵, написана після початку війни 2022р. і перекладена 6 мовами – це також її спосіб розповісти світові про Україну.

Відтак вірші про війну в Україні почали з'являтися не лише на просторах Інтернету, хоч треба визнати, що це був найшвидший і найдієвіший спосіб поширення літературної творчості, у який активно включилися пролітературні сайти на кшталт *Poeci w sieci* (Поети в мережі), *Portal Pisarski* (*Письменницька інтернет-сторінка*) чи *Poezja.org* (*Поезія*). Наприклад, такою швидкою реакцією на російську агресію була опублікована вже 6 березня 2024 р. добірка польських письменників А. Камінської, Кароля Малишевського, Томаша Петжака і Даріуша Сосніцького

²⁴ О. Забужко, *Війна за голос*, “Збруч” 2023, 8 червня, [Інтернет-посилання:] <https://zbruc.eu/node/115593> [відчитано: 21.10.2024].

²⁵ O. Zabuzko, *Najdłuższa podróż*, пер. K. Kotyńska, Warszawa 2023.

під назвою *Poeci i poetki z Polski o wojnie* (Поети і поетки з Польщі про війну), де кожен автор у свій спосіб зобразив реакцію на жахіття війни в Україні. Також варто згадати й інтернет-версії журналів *Suburbia* (Субурбія) чи *Prolibrus* (Пролібрус). Іншою важливою нішею стали друковані видання літературних часописів, де чільне місце посідала українська тематика, як у висвітленні польських авторів, так і переклад творів українських поетів.

Власне на сторінках таких видань уперше почали з'являтися твори про війну, авторами яких були Сергій Жадан, Галина Крук, Максим Кривцов. До прикладу, в одному журналі-щомісячнику під назвою “Odra” (“Одра”), який виходить друком у Вроцлаві накладом 1200 примірників, надруковано вірші Максима Кривцова. Поміж тим ще є інтерв'ю про культурний фронт України, а також погляд на літературну творчість, як на терапевтичний ефект для травматизованого війною суспільства. Тому можна стверджувати, що саме в площині літературознавства відбулося творення мистецького діалогу, який згодом захоплював й інші сфери культурного життя (театр, кіно, музику, малярство, створення плакатів, вуличних графіті тощо). Вважаємо, що такі перші ластівки власне спонукали до ширшого контексту поезії в час війни, який переріс у видання цілої антології 24/02/2022. *Wiersze*²⁶ (24/02/2022. *Vipui*). Ця антологія поезії складається з віршів, які осмислюють війну в Україні й налічує аж 98 польських авторів. Це патріотично пронизані вірші, які зворушують і потрясають, протиставляють автора жорстокості насилля, безжальності військової сили. Ці вірші польських поетів можна трактувати як знак солідарності з їх українськими побратимами.

Як зазначено в описі книги:

24.02.2022 – це спонтанна видавнича акція, ініційована серед польських творців та читачів письменником-фантастом Ярославом Клоновським. Вона перетворилася на відкритий проєкт, дохід з якого було повністю спрямовано на підтримку організації, що надає гуманітарну допомогу цивільним жертвам в Україні, яку атакувала Росія²⁷.

Кожне велике місто мало свої прояви літературної підтримки України. У Варшаві відбувалися літературні вуличні читання, які організовували поети-аматори. А в Кракові, де вже майже 20 років на стінах будинку на вулиці Брацькій демонструють вірші згідно з авторським проєктом Міхала Заблоцького “Вірші на стінах”, з моменту агресії Росії проти України від заходу сонця до другої години ночі на стіні Палацу Потоцьких почали транслювати польські вірші про війну. Наприклад, у мі-

²⁶ 24/02/2022. *Wiersze*, ред. B. Boba-Dyga, K. Koćma, J. Malina, Kraków 2022.

²⁷ Там само.

сті Щецин у міській бібліотеці Promedia після війни було зорганізовано багатокультурний клуб, в межах якого відбувалися літературні зустрічі, дискусії і читання поезії. До таких творчих акцій долучився також театр Кана, який теж став центром українства, і де проводились зустрічі, вистави та інші культурні заходи для біженців. У секторі культури ІНКО теж відбувся фестиваль української пісні та сучасної поезії. А в Познані відбувся літературний конкурс есеїв під назвою *Перший і сто перший день мого перебування у Польщі*, який відображав міграційний досвід українців²⁸. Також участь українських авторів з організації “Пограниччя” у Познанському щорічному літературному фестивалі.

Не менш важливою віткою у популяризації української літератури, а й зокрема привернення уваги до українського питання, були публічні виступи відомих письменників. Яскравим прикладом може слугувати допис Ольги Токарчук: “Повторю свої слова: я хотіла б низько вклонитися українцям та українкам, жорстоко атакованим московським режимом, і хоча немає слів для такого варварства, хочу висловити свою – нашу – солідарність, підтримку та додати наснаги. Напад на вільну Україну для мене – це напад на Європу”²⁹.

Учорашні демонстрації територією всієї Польщі, а також у Москві показали, що хворобливі ідеї диктаторів зустрічають опір. Ми, хто безпорадно спостерігає за війною, за бомбардуванням країни, де живуть наші друзі, замислюємося, що ще можемо зробити. Багато людей розміщують пости з інформацією про можливості допомоги та підтримки. Пам’ятайте, що війна триває і в мережі. Учора на мою сторінку у Facebook здійснили атаку, поширюючи неправдиву інформацію. Читаймо надійні джерела, не панікуймо. Ми разом у цьому, ми впораємося. Путін, геть з України!³⁰

– написала письменниця та активістка Сильвія Хутник.

Письменниця Інґа Івасюв на страшні злочинні дії російської армії, виявлені звірства в Україні відреагувала статтею у “Газеті Виборчій” під промовистою назвою *Najeżdźcy robią z kruchych ciał kobiet i dzieci cele i żywe tarcze*³¹ (*Завойовники роблять з крихких тіл жінок і дітей живі*

²⁸ Згодом літературні твори, які надсилалися на згаданий конкурс, вийшли окремою книжкою: „*Proszę się nie denerwować, Pani Oksanko!*”. *Ukraińców 1 i 101 dzień w Polsce*, ред. R. Kupidura, Poznań 2023.

²⁹ О. Токарчук: *Напад на вільну Україну – це напад на Європу*, “Читомо” 2022, 24 лютого, [Інтернет-посилання:] <https://chytomo.com/olha-tokarchuk-napad-na-vilnu-ukrainu-tse-napad-na-ievropu/> [відчитано: 20.10.2024].

³⁰ J. Własczuc, *Polscy pisarze, artyści i aktywiści o wojnie w Ukrainie*, “Vogue” 2022, 25 лютого, [Інтернет-посилання:] <https://www.vogue.pl/a/polscy-pisarze-artysci-i-aktywisci-o-wojnie-w-ukrainie> [відчитано: 30.10.2024].

³¹ I. Iwasów, *Najeżdźcy robią z kruchych ciał kobiet i dzieci cele i żywe tarcze*, “Wyborcza.pl”: *Duży Format* 2022, 14 березня, [Інтернет-посилання:] <https://wyborcza.pl/duzyforma>

мішені), у якій звертається до суспільства, що Україна потребує чогось більшого, як захоплення мужністю її громадян і жаханням світу на це все, що робиться внаслідок війни.

Як бачимо, література воєнного періоду народила певне інтелектуальне середовище, де не лише відбувався обмін творчістю, з'являлися переклади нових літературних творів, а й зародилися міцні дружні зв'язки, побудовані на емпатії, дружбі і справжньому братерстві. Також цей час дозволив відкрити для поціновувачів поезії нові імена, адже промовити через вірші до широкої аудиторії змогли не лише вже знані українські автори такі, як Оксана Забужко, Сергій Жадан, Олександр Ірванець, Остап Сливінський чи Назар Неборак, а також менш відомі імена: Володимир Биньо, Юлія Стахівська, Дарія Суздальова чи Наталія Трохим та багато-багато інших. З іншого боку – це залучення думки відомих польських письменників до загального обговорення теми війни в Україні, що теж має дуже важливу опінієтворчу функцію.

Отже, проєкт “Бібліотека української поезії” народжується на тлі війни і має своє тверде переконання, що література не є автономною сферою, відокремленою від нашого буденного життя, а навпаки – глибоко резонує з реальністю, яку заторкнула воєнна трагедія. Це ми бачимо у багатьох контекстах і проявах, приклади яких наводимо вище.

ФУНДАЦІЯ “ПОГРАНИЧЧЯ” ДО І ПІСЛЯ ПОЧАТКУ ПОВНОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ РОСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ 2022 Р.

Ідея створення всієї поетичної серії Бібліотеки української поезії, що є продовженням попередньої сейнської серії Бібліотеки поетів Сараєва, народилася у 2014 р., коли війна розпочалась на сході України. Однак, не тільки воєнна тематика стала лейтмотивом видавничої лінійки. У напрямку осмислення війни і її страшних наслідків видавці пішли вже після повномасштабного вторгнення і виявлення усіх звірств російської армії. Тоді поезія про війну набула, так би мовити, стратегічного характеру. Організація “Пограниччя” є своєрідним міжкультурним центром, який об'єднує митців слова з Литви, Польщі, Білорусії, Чехії, України.

Центр “Пограниччя – мистецтв, культур, народів” та Фонд “Пограниччя” давно підтримують українських митців. Маючи свою програму резиденцій, приймають під свій дах українських митців, організовують камерні та міжнародні заходи, які сприяють інтеграції письменників та глибокому осмисленню міжкультурного діалогу. Отже, видавнича діяль-

ність під керівництвом К. Чижевського є тільки однією з віх діяльності організації. “Центральноєвропейська видавнича програма значною мірою базується на співпраці з перекладачами, а також на підтримці і розвитку їхньої майстерності та розширенню літературних контактів. Програма також підтримує молоде покоління перекладачів з малих мов”³². Окрім підтримки сучасної літератури, надання їй шансу потрапити до широкої аудиторії через подолання мовного бар’єру, – це також популяризація молодих авторів, введення їх у ширший міжкультурний європейський контекст. Це також і освітньо-просвітницька робота, яка з-поміж іншого має на меті надати друге життя і давнішим текстам, які мають особливу літературну цінність. Контекст теж розширюється і перекладами віршів на англійську мову, а часом і російську, коли це є єдиним способом донести творчість до вужчої спільноти (наприклад, білоруські автори). Видання не обмежується лише поетичними збірками, також є й оповідання, есеї, дослідницькі праці і монографії.

На сьогодні Бібліотека поезії України налічує 3 повні серії, де кожна складається з 10 книг окремих авторів. Зараз триває робота над завершенням 4 серії, останньою з якої була посмертна книга молодої поетки В. Амеліної. Презентація поетичної збірки *Свідчення* відбулась 13 листопада 2025 р. у Варшаві. Цей захід теж можна зарахувати до промоції української літератури у Польщі. Серед перекладачів українських авторів Бібліотеки української поезії бачимо такі імена: А. Камінська, К. Чижевський, Богдан Задура, Катерина Шведа, Лешек Шадура, Якуб Пшоњяк, Януш Радванський, Йоанна Левандовська та ін.

Власне з початком повномасштабного вторгнення Росії в Україну видавнича активність українських авторів не знизилась, а навпаки – війна стала потребою писати, через поетичне слово прокричати біль за Україну. Наприклад, вірш української поетки Ірини Мулярчук у перекладі Катерини Шведи:

*Знаєш як я?
Я шестирічний хлопчик
Який посівів за кілька діб
Бо дивився як росіяни гвалтують мою маму
Маму-Україну*³³.

³² О wydawnictwie Pogranicze, [Інтернет-посилання:] <https://oficyna.pogranicze.sejny.pl/pages/o-wydawnictwie> [відчитано: 31.10.2024].

³³ І. Мулярчук *Вдама*, Бібліотека української поезії. Перед лицем війни. Вип. 1, Sejny 2024, с. 14.

Ще одним важливим текстом є вірш *Ток-шоу Війна* Максима Кривцова з однойменної збірки, яка побачила світ вже після смерті поета, який загинув на фронті 7 січня 2024 р.

*За декілька хвилин в ефірі каналу «Забуття»
лотерея «Мінне поле».
Вже завтра в ранковому ефірі каналу «Забуття» поговоримо про:
поховали бійця
зіркове подружжя розлучається
екстрасенс розкаже, коли все закінчиться
домашнє печиво
Слава Україні!
Найжахливіше Ток-шоу «Війна»:
плескайте в долоньки, поки вони у вас є
тупотіть ніжками, поки вони у вас є³⁴.*

Так, ці твори здебільшого стали відповіддю на драматичні події, пов'язані з російською агресією. Як бачимо, вірші часу війни 2022 р. мають дещо публіцистичний характер, драматизм, специфічну систему образів, іншу, часом дуже непоетичну лексику. У цьому сенсі вважаємо слушною думку дослідниці М. Олдаковської-Куфлової, яка вважає, що термін “вірш” значно більше стосується обраної форми висловлювання, тоді як слово “поезія” частіше пов'язує з вимогою високохудожнього вираження. Однак спосіб вираження емоцій, зокрема якість використання засобів для їхнього передання, дозволяє також оцінити естетичну цінність текстів³⁵. Адже саме вірші на воєнну тематику мають більш прагматичну функцію і слугують ширшому окресленню саме такого роду творів у сучасній літературі. “Поезія – це ідеальна маленька форма, яка містить біль, тривогу, страх, мрії та очікування. Поезія може приховати імена тих, хто хоче залишитися анонімним, але при цьому розповісти історію”³⁶, – вважала В. Амеліна, яка обрала поезію як свідчення війни.

Чеслав Мілош поставив нагальне питання: чим є поезія, яка не рятує народи й людей? Сьогодні ми знаємо, що поезія – і література загалом – не може змінити людської природи, а отже, не здатна зупинити зловіщого перебігу подій. Мудрість, яку вона передає, ніколи не стане законом. Проте вона може активно заангажувати реципієнта у світ, не тільки впли-

³⁴ М. Кривцов, *Токшоу «Війна»*, Бібліотека української поезії. Перед лицем війни. Вип. 4, Sejny 2024, с. 12.

³⁵ М. Ołdakowska-Kuflowa *Wojna Rosji przeciw Ukrainie w wierszach polskich poetów*, цит. праця.

³⁶ У Польщі видали збірку віршів Вікторії Амеліної, “Наш вибір” 2024, 23 жовтня, [Інтернет-посилання:] <https://naszwybir.pl/virshi-viktoriyi-amelinoyi/> [відчитано: 28.10.2024].

вати на нашу вразливість, а й змушувати до дій, зокрема простягнути руку тим, хто потребує нашої допомоги³⁷.

Книги з серії Бібліотека поезії України мали на меті не лише продемонструвати літературну чутливість до теми несправедливої війни, але й надати реальну фінансову підтримку. Кошти, отримані від продажу цих книг, які можна придбати як серіями, так і окремо за конкретним автором, спрямовані на програму допомоги українським митцям, створену командою Пограниччя. Одною з форм промоції української літератури були авторські зустрічі у низці польських міст: Щецин, Колобжег, Лодзь і Гдиня. А також участь у фестивалі “Українська війна” в Познані, де було презентовано книги українських авторів, а також усі чотири серії двомовних поетичних збірок Бібліотеки української поезії “Перед лицем війни”³⁸.

До заходів з популяризації української літератури також можна віднести акцію “вірш тижня”³⁹, організовану фундацією “Пограниччя” на їхній інтернет-сторінці, де часто з’являються тексти на воєнну тематику українських авторів. Це теж своєрідний спосіб пригадування, що війна надалі триває.

Директорка фундації “Пограниччя” Малгожата Спорець-Чижевська в одному з інтерв’ю в межах промоції нововиданих книг Бібліотеки української поезії зауважила:

Війна з Путінською Росією є війною за культуру. Це означає, що чим більше Путінська Росія хоче сказати, що немає України, тим більше на фронті культурному ми повинні доводити, що є і завжди була. І це власне є ця презентація культури, літератури, митців. Для нас, поляків, це теж неймовірна пригода краще пізнати культуру наших сусідів⁴⁰.

Вважаємо, що такі ініціативи популяризації української літератури не лише допомагають презентувати твори про війну, пов’язані з російською агресією, але й посилювали міжнародне розуміння ситуації в Україні через літературне осмислення та чутливість. Таким чином, поетична серія

³⁷ W. Gunia, *Wstęp*, [в:] *Wiersze*, ред. B. Boba-Dyga, K. Koćma, J. Malina, Kraków 2022, с. 8.

³⁸ *Wydawnictwo Pogranicze na Festiwalu Ukrainka Wiosna w Poznaniu* [Інтернет-посилання:] <https://www.pogranicze.sejny.pl/dwor/spotkania-autorskie/publikacje-pogranicza-na-festiwalu-ukrainka-wiosna-w-poznaniu/> [відчитано: 20.10.2024]

³⁹ *Wiersz tygodnia* [Інтернет-посилання:] <https://oficyna.pogranicze.sejny.pl/pages/wiersz-tygodnia> [відчитано: 30.10.2024]

⁴⁰ M. Rudyk, *9 kwietnia w Ośrodku Teatralnym Kana w Szczecinie w ramach poetyckiej serii Pogranicza zostało zorganizowane spotkanie wokół tomików Poezji Biblioteki Ukrainy „W obliczu wojny”*, NiUS Radio [Інтернет-посилання:] <https://niusradio.pl/aktualnosci/uczelnia/3066-poezja-w-obliczu-wojny> [відчитано: 30.10.2024].

Бібліотека української поезії стала не лише засобом документування реальності, а й формою активної підтримки митців, які через поезію намагалися надати голос невисловленим стражданням війни.

Як зазначає поет, літературний критик і дослідник літератури Конрад Войтила:

Як відомо, досвід війни завжди надихав поетів до творчості, боротьба пером як альтернатива до боротьби на полі бою завжди потрібна для зміцнення бойового духу, підтримки і збереження культури і просто для вивільнення емоцій. Саме цьому в цій історії виняткове місце займає поезія, особливо поезія, написана сучасними українськими поетами⁴¹.

ЗАМІСТЬ ВИСНОВКІВ

Підсумовуючи наше дослідження про популяризацію української літератури в Польщі, варто наголосити, що справді боротьба словом має не менш важливу роль, як боротьба зброєю. Бо слово теж потужна зброя, а ще в руках митця. Акції популяризації української літератури воєнного періоду – це добрі чини не лише для нашої історії, бо у книзі увіковічуються пам'ять, а й для сучасності. Адже в час так званої втоми від емпатії це добрий привід нагадати про війну, яка ще триває... Триває також і на культурному й інформаційному фронтах. Тому популяризація української літератури відбувається:

- через численну перекладацьку діяльність, яка подекуди стала вже багатолітньою доброю традицією співпраці України та Польщі;
- через презентації книг, живі зустрічі з авторами, літературні фестивалі і ярмарки, автограф-сесії, літературні тури містами;
- через публічні звернення відомих польських письменників в засобах інформації Польщі та України;
- через акції протесту і культурний спротив російській агресії в наукових середовищах, зокрема закладах україністики;
- через оприлюднення української літератури на польському видавничому ринку та друк окремих поетичних добірок в літературних часописах Польщі.

У всій цій багатоманітній діяльності Бібліотека української поезії “Перед лицем війни” є перлиною української літератури, яка стане гідним документом історії для майбутніх поколінь, а також багатим емпіричним матеріалом для літературознавчих розвідок.

⁴¹ K. Wojtyła, NiUS Radio 2024, 10 квітня, [Інтернет-посилання:] <https://niusradio.pl/aktualnosci/uczelnia/3066-poezja-w-obliczu-wojny> [відчитано: 30.10.2024].

На нашу думку, явище новітньої поетичної воєнної творчості, яке ми спостерігаємо упродовж вже третього року війни, заслуговує окремого комплексного вивчення, яке б у повній мірі показало нам потенціал такої літератури.

БІБЛІОГРАФІЯ:

- Amelina Viktoriâ. 2024. *Svidčennâ*. Sejny: Pogranicze [Амеліна Вікторія. 2024. *Свідчення*. Sejny: Pogranicze].
- Denisenko Anatolij. 2023. *Ponâtâ «travmi» i «pam`ati» v roboti V. G. Zebal'da*. “Bogoslovs'ki rozdumi” № 21(2): 183–194 [Денисенко Анатолій. 2023. *Поняття «травми» і «пам'яті» в роботі В. Г. Зебальда*. “Богословські роздуми” № 21(2): 183–194].
- Hopfinder Maryla. 2011. *Wizerunek literatury w kulturze werbalnej i przesłanki zmiany*. In: *Dziennikarstwo a literatura w XX i XXI wieku*. Red. Kazimierz Wojny-Zmorzyński, Wojciech Furman, Jerzy Snopko. Warszawa: Poltext.
- Iwasiów Inga. 2022. *Najeżdźcy robią z kruchych ciał kobiet i dzieci cele i żywe tarcze*. “Wyborcza.pl”: *Duży Format*, 14 marca. In: <https://wyborcza.pl/duzyformat/7,127290,28212356,iwasiow-kobiety-nie-oszczedzaja-nam-pytan-o-samotnosc-ukrainy.html> (accessed: 27.10.2024).
- Kamińska Aneta. 2024. *Pokój z widokiem na wojnę 2*. Brzeg: Wydawnictwo Stowarzyszenie Żywych Poetów.
- Kamińska Aneta. 2023. *Poezja jest wolontariuszką w Charkowie. Rozmowa o Wiktorii Amelinie*. „Więź”. In: <https://wiez.pl/2023/07/09/poezja-jest-wolontariuszka-w-charkowie-rozmowa-o-wiktorii-amelinie/> (accessed: 20.10.2024).
- Krivcov Maksim. 2024. *Tokşou «Vijna»*. Sejny: Pogranicze [Кривцов Максим. 2024. *Тоқшоу «Війна»*. Sejny: Pogranicze].
- Maciejewski Jakub. 2022. *Reportaż z Ukrainy*. Kraków: Biały Kruk.
- Mulárčuk Īrina. 2023. *Vdoma*. Sejny: Pogranicze [І. Мулярчук Ірина. 2023. *Вдома*. Sejny: Pogranicze].
- O wydawnictwie Pogranicze. In: <https://oficyna.pogranicze.sejny.pl/pages/o-wydawnictwie> (accessed: 31.10.2024).
- Oldakowska-Kuflowa Mirosława. 2023. *Wojna Rosji przeciw Ukrainie w wierszach polskich poetów*. „TEKA Komisji Polsko-Ukraińskich Związków Kulturowych” t. 6, nr 18. In: <https://czasopisma.kul.pl/index.php/teka/article/view/16569/14698> (accessed: 24.10.2024).
- Pieniążek Paweł. 2023. *Opór. Ukraińcy wobec rosyjskiej inwazji*. Warszawa: W.A.B.
- Poeci i poetki z Polski o wojnie. 2022. “Wizje”, 6 marca. In: <https://magazynwizje.pl/aktualnik/polscy-poeci-i-poetki-o-wojnie/> (accessed: 21.10.2024).
- Piotrowski Maciej. 2023. *Perekładači ukraińs'koj literaturi u Pol'si vijnu*. “Culture.pl”, 30 Oct. In: <https://culture.pl/ua/stattia/perekladachi-ukrayinskoyi-literatury-u-polshchi> [Пьотровський Мацей. 2023. *Перекладачі української літератури у Польщі війну*. “Culture.pl”, 30 жовтня. В: <https://culture.pl/ua/stattia/perekladachi-ukrayinskoyi-literatury-u-polshchi>] (accessed: 4.12.2024).
- Ruda Olena. 2023. *Bog ne pokinuv Ukraïnu: 10 novinok vid pol's'kih avtoriv pro rosijs'ko-ukraińs'ku vijnu*. “Culture.pl”, 24 Aug. In: <https://culture.pl/ua/stattia/boh-ne-pokynuv-ukrayinu-10-novynok-vid-polskykh-avtoriv-pro-rosiysko-ukrayinsku>

- viynu [Руда Олена. 2023. *Бог не покинув Україну: 10 новинок від польських авторів про російсько-українську війну*. "Culture.pl", 24 серпня. В: <https://culture.pl/ua/stattia/boh-ne-pokynuv-ukrayinu-10-novynok-vid-polskykh-avtoriv-pro-rosiysko-ukrayinsku-viynu>] (accessed: 2.12.2024).
- Rudyk Mirosława. 2023. *O poezji w czasie wojny – wywiad z Arturem Droniem*. „Nius Radio”, 13 Nov. In: <https://niusradio.pl/77-wywiady/2393-o-poezji-w-czasie-wojny-wywiad-z-arturem-droniem> (accessed: 27.10.2024).
- Sivêc Êlyzaveta. 2016. *Teper navît' u naših snah pahne gorili. Âk pisati pro viynu*. MediaLab, 24 Sept. In: medialab.online/news/i-navit-u-snah-pahne-gorily-m-yak-py-saty-pro-viynu/ [Сівець Єлзавета. 2016. «Тепер навіть у наших снах пахне горілим». Як писати про війну. MediaLab, 24 вересня] (accessed: 4.12.2024).
- Śirik Lûdmila. 2020. *Źef Lobodovs'kij – populârizator nacional'noï ukrains'koï literaturi*. "TEKA Komisji Polsko-Ukraińskich Związków Kulturowych" vol. 6, No. 14: 15–29 [Сірик Людмила. 2020. Юзеф Лободовський – популяризатор національної української літератури. "TEKA Komisji Polsko-Ukraińskich Związków Kulturowych" т. 6, № 14: 15–29].
- Tkaczyk Natalia. 2022. *Literatura ukraińska wobec wojny*. "Twórczość" 6 <https://tworcosc.com.pl/artikul/literatura-ukrainska-wobec-wojny/> (accessed: 4.12.2024).
- Tokarczuk Olga. 2022. *Napad na wolną Ukrainę – to napad na Europę*. „Chytomo” 24 Feb. In: <https://chytomo.com/olha-tokarchuk-napad-na-wilnu-ukraine-tse-napad-na-ievrope/> (accessed: 20.10.2024).
- Tomasik Krzysztof. 2023. *Bóg nie opuścił Ukrainy. Rozmowa z arcybiskupem Światosławem Szewczukiem*. Kraków: WAM.
- Wiersz tygodnia. In: <https://oficyna.pogranicze.sejny.pl/pages/wiersz-tygodnia> (accessed: 30.10.2024).
- Właszcuk Julia. 2022. *Polscy pisarze, artyści i aktywiści o wojnie w Ukrainie*. „Vogue”, 25 Feb. In: <https://www.vogue.pl/a/polscy-pisarze-artysci-i-aktywisci-o-wojnie-w-ukrainie> (accessed: 30.10.2024).
- Głuchowski Piotr. (Ed.). 2022. *Wojna i pokój. Ukraińska tragedia, rosyjskie zbrodnie, polska pomoc*. Warszawa: Agora.
- Wydawnictwo Pogranicze na Festiwalu Ukraińska Wiosna w Poznaniu. In: <https://www.pogranicze.sejny.pl/dwor/spotkania-autorskie/publikacje-pogranicza-na-festiwalu-ukrainska-wiosna-w-poznaniu/> (accessed: 20.10.2024).
- Zabużko Oksana. 2023. *Najdłuższa podróż*. Tłum. Katarzyna Kotyńska. Warszawa: Agora.
- Żadan Serhij. 2024. *W mieście wojna*. Przeł. Michał Petryk. Wołowiec: Czarne.
- Zatrzymajmy wojnę! *Apel polskich ukrainistów*. 2022. "Studia Ukrainica Posnaniensia" Vol. 10, No. 1: 19–22.
- Boba-Dyga Bożena, Koćma K., Malina Jadwiga (Eds.). 2022. *24/02/2022 Wiersze*. Kraków: Wydawnictwo IX.
- Zabużko Oksana. 2023. *Vijna za golos*. „Zbruc”, 08 Jun. In: <https://zbruc.eu/node/115593> [Забужко Оксана. 2023. *Війна за голос*. "Збруч", 08 червня. В: <https://zbruc.eu/node/115593>] (accessed: 21.10.2024).
- Rudyk Mirosława. 2024. *9 kwietnia w Ośrodku Teatralnym Kana w Szczecinie w ramach poetyckiej serii Pogranicza zostało zorganizowane spotkanie wokół tomików Poezji Biblioteki Ukrainy „W obliczu wojny”*. „Nius Radio”, 10 Apr. In: <https://niusradio.pl/aktualnosci/uczelnia/3066-poezja-w-obliczu-wojny> (accessed: 30.10.2024).
- Poliśuk Âroslav. 2017. *Zobraziti viynu*. "Pomiędzy" № 3: 27–50 [Полищук Ярослав. 2017. *Зобразити війну*. "Pomiędzy" № 3: 27–50].

POPULARYZACJA LITERATURY UKRAIŃSKIEJ W POLSCENA PRZYKŁADZIE
PROJEKTU „UKRAINA W OBLICZU WOJNY”

Streszczenie. W artykule zbadano, w jaki sposób została spopularyzowana literatura ukraińska okresu rosyjsko-ukraińskiej wojny 2022 roku na przykładzie projektu Biblioteki Poezji Ukrainy „Ukraina w obliczu wojny”. Ustalono, jaką rolę odgrywa tego rodzaju twórczość literacka i czy warto zaliczać ją do poezji wysokiej. Przedstawiono również przykłady tekstów poszczególnych autorów, które ukazują nowe trendy w tworzeniu poezji. Udowodniono, że literatura okresu wojennego jest nie tylko dokumentowaniem tragicznych wydarzeń współczesności, lecz także szerokim tłem kulturowym sprzyjającym jednoczeniu wokół ważnych problemów humanitarnych ludzkości.

Słowa kluczowe: literatura ukraińska, wojna, poezja, tłumaczenie, Polska.

ПОПУЛЯРИЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ В ПОЛЬЩІНА ПРИКЛАДІ ПРО-
ЕКТУ “УКРАЇНА ПЕРЕД ЛИЦЕМ ВІЙНИ”

Анотація. У статті досліджено, яким чином популяризована українська література періоду російсько-української війни 2022р. на прикладі проекту Бібліотеки української поезії «Україна перед лицем війни». З’ясовано, яку роль відіграє такого типу літературна творчість і чи варто зачисляти її до високої поезії. Також наведено приклади текстів окремих авторів, що демонструють новітні тренди творення поезії. Доведено, що література воєнного періоду є не лише документуванням трагічних подій нашого часу, а широким культурним тлом для об’єднання навколо важливих гуманітарних проблем людства.

Ключові слова: українська література, війна, поезія, переклад, Польща

How to cite this article:

Рудик Мирослава. 2024. „Популяризація української літератури в Польщі на прикладі проекту “Україна перед лицем війни””. *ТЕКА Komisji Polsko-Ukraińskich Związków Kulturowych* Vol. 6, No. 19. <https://doi.org/10.31743/tpuzk.17918>